

Консепсияи ташаккули ҳукумати электронӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Муқаррароти умумӣ

1) Консепсияи ташаккули ҳукумати электронӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - Консепсия) бо мақсади амалисозии Стратегияи давлатии "Технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ барои рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон", ки бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 5 ноябри соли 2003, №1174 тасдиқ шудааст, Барномаи давлатии рушд ва татбиқи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 декабри соли 2004, №468 тасдиқ шудааст, Консепсияи сиёсати давлатии иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 апрели соли 2008, №451 тасдиқ шудааст ва Стратегияи ислоҳоти системаи идораи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 15 марти соли 2006, № 1713 тасдиқ шудааст, таҳия гардидааст.

2) Консепсияи мазкур мақсад ва афзалияти инкишофи ташаккули Ҳукумати электронӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои ояндаи дарозмӯҳлат, стратегияи амалиётро ҳангоми иҷро кардани дурнамоҳо ва барномаҳо муайян мекунад.

3) Асоси ташаккули ҳукумати электрониро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ноил шудан ба мақсадҳои зерин ташкил медиҳад:

- баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ва идоракунӣ бо истифодаи васеи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ (минбаъд ТИК);

- баланд бардоштани сатҳи сифат ва дастрас будани хизматҳои иҷтимоие, ки ба шаҳрвандон ва ташкилотҳо расонида мешаванд;

- содда гардонидани қоидаҳо ва кам кардани мӯҳлатҳои расонидани хизматҳои иҷтимоӣ, инчунин кам кардани (коҳиш додани) хароҷоти маъмурӣ, ки ба расонидани ин хизматҳо вобастагӣ доранд;

- баланд бардоштани сатҳи дастрасӣ ба иттилоот дар бораи фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ;

- ташаккули системаи ягонаи табодули иттилоотӣ бо истифода аз захираҳои иттилоотии электронӣ ва пайваستшавии доимӣ ба система ва шабакаҳои маҳдуди баҳисобгирии алоқаи ҳамаи истифодабарандагон;

- ҳавасмандкунии иқтисодии истифода аз Интернет ва технологияҳои муосири технологӣ.

4) Иҷрои ҳадафҳои Ҳукумати электронӣ ба ҳалли вазифаҳои зерин кӯмак менамояд:

- кор карда баромадан ва чорӣ намудани системаҳои иттилоотии таҳлилии вазифавӣ (минбаъд СМТ), ки чараёни қабул гардидани қарорҳои идоракуниро дар доираи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ҷонибдорӣ (тарafdорӣ) менамоянд;

- автоматикунонии ҳамкориҳои мутақобилаи байниидоравӣ дар чараёни қабул кардани қарорҳои идоравӣ.

- баланд бардоштани дараҷаи шаффофияти ошкорбаёнии иттилоот дар барои фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, васеъ намудани имконоти дастрасӣ доштан ва иштироки бевоситаи шаҳрвандон, муассисаҳо ва созмонҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ба чараёнҳои ташаккул ва ташҳиси қарорҳое, ки дар ҳама сатҳи идоракунии давлатӣ қабул карда мешаванд.

- баланд бардоштани сифати чараёнҳои маъмурию идоракунӣ;

- таъмини фаврият ва назорати натоиҷи фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ;

- таъмини сатҳи тақозошавандаи амнияти иттилоотии Ҳукумати электронӣ ҳангоми фаъолияти он;

- рушд ва истифодаи васеи васоити таъмини дастрасии шаҳрвандон ва муассисаҳо аз маҳаллоти дур ба иттилоот дар бораи фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ дар фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ;

- бартараф намудани "нобаробарии рақамӣ" (нобаробарӣ дар байни шаҳрвандон дар истифодабарии технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, ки ба асоси тафовути иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва мавқеияти ҷуғрофӣ муаян карда мешавад), ки яке аз вазифаҳои марказии таъмини самаранокии Ҳукумати электронӣ буда, аз тариқи рушди ТИК - инфрасохтор (рушди шабакаҳои алоқаи худудӣ, баланд бардоштани сифати алоқа, компютеркунонии аҳоли, рушди Интернет дар қаламрави кишвар) амалӣ карда мешавад.

5) Ҳалли вазифаҳои гузошташуда, мутобиқан, ба самтҳои асосии мазкур ва механизмҳои татбиқи Консепсия амалӣ карда мешаванд;

- таъсиси заминаи зарурии меъёрии ҳуқуқии ташаккули Ҳукумати электронӣ, бо иловаи таъсиси инфрасохтори ягонаи таъмини ҳамкориҳои мутақобилаи электронии ҳуқуқии аҳамиятнок.

- ташаккули қисматҳои асосии инфрасохтори Ҳукумати электронӣ;

- ташаккул ва рушди хизматҳои электронии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ;

- таъсис ва рушди системаҳои байниидоравӣ ва системаҳои якхелаи идоравии иттилоотӣ;

- таъсис ва рушди захираҳои иттилоотӣ ва системаҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;

- рушди системаи таъмини дастрасии шаҳрвандон ба иттилоот;

- рушди портал ва равзанаҳои тадохули (шлюзҳои) Ҳукумати электронӣ;

- таъсиси системаи давлатии автоматикунонидашудаи идоракунии захираҳо; - таъмини муҳофизати инфрасохтори иттилоотӣ;

- такмил додани таъминоти кадрӣи Ҳукумати электронӣ;
- таҳияи сохтор (архитектура), таъсис ва рушди заминаҳои стандартҳо дар соҳаи ТИК.

б) Дар зери мафҳуми Ҳукумати электронӣ дар Концепсияи мазкур шакли нави ташкил намудани фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, ки аз ҳисоби истифодаи васеи ТИК сатҳи нави фаврият ва муносиби аз ҷониби шаҳрвандон ва муассисаҳо дарёфт намудани хизматҳои иҷтимоӣ ва иттилоот дар бораи натиҷаҳои фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ таъмин мекунад, фаҳмида мешавад.

Ташкил кардани Ҳукумати электронӣ, вазифаҳои ба ҳам алоқамандро ҷиҳати беҳтар намудани ҳамкориҳои мутақобила дар дохили мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, идоракунӣ дар асоси ҳуҷҷатгузори бекоғаз, инчунин таъмини татбиқи бештаре аз вазифаҳои идоракунӣ давлатиро, ки ба ҳамкориҳои мутақобилаи дастгоҳи давлатӣ бо субъектҳои боқимондаи йомеаи шаҳрвандҳо дар заминаи ТИК равона гардидааст, дар бар мегирад.

7) Татбиқи Ҳукумати электронӣ ба тағйиротҳои мусбат дар муносибатҳои ҳукумат бо тамоми истифодабарандагон, аз ҷумла шаҳрвандон, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, муассисаҳои давлатӣ, хизматчиёни давлатӣ ва намоёндагони тиҷорат, оварда мерасонад.

Натиҷаи амалӣ намудани Концепсия, беҳтар гардидани сифат ва кӯтоҳкунии мӯҳлатҳои пешниҳоди хизматҳои мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ба шаҳрвандон ва муассисаҳо ба ҳисоб рафта, боиси таъмини дастрасӣ ба захираҳои иттилоотӣи фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ шуда ва дар оянда (дурнамо) бошад, бо дарназардошти такмилёбии системаи маъмурӣ - ба таъсиси дастгоҳи давлатии самаранок ва аз нигоҳи таркиб муносиб, оварда мерасонад.

8) Таъсиси Ҳукумати электронӣ бояд тамоми зинаҳои идоракунӣ давлатиро аз ҳамкориҳои мутақобилаи байниидоравӣ то ба ҳамкориҳои мутақобилаи байни давлат ва шаҳрвандон азнавсозӣ кунад ва инкишоф диҳад.

2. Принсипҳои ташаккули Ҳукумати электронӣ дар Тоҷикистон

9) Сиёсати ташаккул ва рушди Ҳукумати электронӣ дар Тоҷикистон ба принсипҳои зерин асос ёфтааст:

- мутобиқ гардонидани чараҳои иттилоотӣ ба вазифаҳои афзалиятноки системаи идораи давлатӣ ва рушди иҷтимоӣ - иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон; пуррагӣ ва ягонагии инфрасохтори иттилоотӣ коммуникатсионӣ мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ; мувофиқаткунони ва ҳамоҳангсозии суръат ва самтҳои иттилоотӣ мақомоти иҷроияи алоҳидаи ҳокимияти давлатӣ;

- стандартизатсияи чараҳои иттилоотӣ мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Сохтори Ҳукумати электронӣ

10) Инфрасохтори Ҳукумати электронӣ системаҳои ба ҳам мувофиқи иттилоотӣ - технологӣ ва ба назм даровардани чараёнҳои маълумотро дар бар мегирад. Ҳамзамон инфрасохтори мазкур қоидаҳоеро ба худ ҳамроҳ менамояд, ки ҳамаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ва муассисаҳои давлатии қумхурӣ хангоми иҷрои вазифаҳои худ, ба хусус, дар ҳолатҳои, ки ин вазифаҳо аз ҷониби якчанд мақомот дар як вақт иҷро карда мешаванд, ҳамчун дастуруламал истифода менамоянд.

11) Қисматҳои асосии инфрасохтор аз инҳо иборатанд:

- архитектураи (сохтори) ягонаи давлатӣ;
- гардиши воситаҳои имзои электронӣ - рақамӣ;
- ҳуҷҷатгузори электронӣ;
- савдои электронӣ;
- системаи электронии пардохтҳо;
- смарт - кортҳои қабулкунандагони хизматҳо;
- смарт- кортҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ;
- алоқаи мобилӣ;
- системаи моҳворагӣ;
- ҳуҷҷатҳои интерактивӣ.

4. Афзалиятҳои асосӣ ва самтҳои ташаккули Ҳукумати электронӣ

Пар. 4.1 Таъсиси заминаи зарурии меъёрии ҳуқуқии ташаккули Ҳукумати электронӣ

12) Таъсиси заминаи меъёрии ҳуқуқии ташаккули Ҳукумати электронӣ ба мақсади таъмини шароитҳои ҳуқуқӣ барои фаъолияти Ҳукумати электронӣ, ташаккули заминаи ҳуқуқӣ, чиҳати таъмини истифодаи босамари ТИК дар фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, амалӣ намудани ҳуқуқҳои шахрвандон, ҳифзи манфиатҳои ҷамъиятӣ ва давлатӣ дар ин соҳа равона гардидааст.

13) Дар чаҳорҷӯбаи мукамалгардонии заминаҳои меъёрии ҳуқуқӣ таъмини масоили зерин зарур аст:

- омодагии системаи санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки масъалаҳои ҳамкориҳои мутақобилаи мақомоти ҳокимияти давлатиро дар чараёни иҷрои вазифаҳои ба онҳо вобаста ба тартиб мебарорад;

- ҳаммонанд кардани (айният додани) иштирокчиёни ҳамкориҳои мутақобилаи мақомоти давлатӣ дар раванди мубодилаи иттилоотии электронӣ;

- рушди қонунгузорӣ, ки истифодаи имзои электрониро дар Қумхурии Тоҷикистон таъмин намуда, бо санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ ҳамроҳ мекунанд;

- кор карда баромадани тартиботи электронии маъмурӣ дар танзими ҷанбаҳои институтсионалии инфрасохторӣ ва амалӣ;

14) Самти мустақими тақомулдиҳандаи заминаҳои меъёрии ҳуқуқӣ, таъмини амнияти иттилоотӣ мебошад, ки дар худ тамоми самтҳои дар боло зикргардида ро ворид месозад.

15) Тақмилдиҳии заминаҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои Ҳукумати электронӣ ворид намудани тағйирот ва иловаҳои ба ҳуҷҷатҳои меъёрию ҳуқуқии амалкунандаи ҷумҳурӣ, инчунин қор қарда баромадани ҳуҷҷатҳои нави меъёрии ҳуқуқиро дар назар дорад. Ин ба рафъ қардани ақибмонии қонунгузорӣ дар ин соҳа нисбат ба талаботи ҷомеа ва ҳислати муносибатҳои иҷтимоӣ имкон дода, ба таъсиси системаи муқаммали ҳуқуқӣ ва ба ҳамроҳангсозии қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо меъёру принсипҳои эътирофшудаи ҳуқуқии байналмилалӣ мусоидат мекунад.

Мусоидат қардан ба қалби соқинони кишвар ба истифодаи маводи иттилоотии ватанӣ дар интернет, ташаққули домени ТҶ ва диғар масъалаҳои ҳуқуқии рӯзмаррае, ки ба татбиқи Ҳукумати электронӣ дахл доранд.

қар. 4.2. Ташаққули соҳтор ва қисматҳои асосии инфрасоҳтори Ҳукумати электронӣ

16) Фаъолияти инфрасоҳтори Ҳукумати электронӣ дар заминаи таъсиси қисматҳои асосии соҳтори он, ба мисли: портал ва тадохули (шлюзи) Ҳукумати электронӣ, "равзанаи пардохт", системаи ҳаммонанд қардани миллӣ, фазои яғонаи нақлиётии мақомоти давлатӣ ба роҳ монда мешавад.

Ба мақсади бунёди соҳтори яғонаи Ҳукумати электронӣ, вазиқои техникӣ оид ба ташаққул (ва таъсис)-и қисматҳои асосии Ҳукумати электронӣ қор қарда баромада мешавад. Дар ҷунин сураат зарур аст шабақаҳои мавҷудаи технологияҳои иттилоотӣ байни мақомоти идораи давлатӣ рушд ва тақомул дода шавад ва қиҳати баланд бардоштани самараноқии истифодаи онҳо ва таъмини гардиши электроники иттилоот, аз ҷумла маълумотҳои захиравии иттилоотӣ, барои мисол, захираи маълумотҳои ҳуқуқии иттилоотии "Адлия" ва гардиши электроники рӯйҳати хизматчиёни давлатӣ тадбирҳо андешида шаванд.

Таъмини фаъолияти босамари Ҳукумати электронӣ ҳамроҳшавии (яқшавии) системаҳои иттилоотии мақомоти давлатиро аз тариқи ҳамқорихҳои мутақобил бо портал ва равзанаи (шлюзи) Ҳукумати электронӣ талаб менамояд. Дар айни ҳол, ҷузъи асосии пайвасткунандаи ҳамроҳшавӣ (яққояшавӣ), шакли умумии коммуникативии маълумот дар қараёни муқодилаи иттилоот ба ҳисоб меравад.

17) Портал - дар қаҳорқубаи ҳамқорихҳои мутақобилаи зикргардида, яке аз қисмҳои пайвандкунандаи зеҳнӣ (ақлонӣ) байни пешниҳодкунанда (расонанда) ва истифодабарандағони ҳадамоти электронӣ ҳисоб мешавад. Таъсиси қисмати интерфейси портал дар асоси принсипи "равзанаи яғона" ё худ "яқ равзана" сураат гирифта, пешниҳоди ҳадамоти электроники яғонаи интерфейси, ҳаракати (навигатсияи) мувофиқ ва

механизм (роҳ)-ҳои чустучӯиро аз рӯи тамоми захираҳои дастрасбудаи иттилоотӣ таъмин менамояд.

Ба мақсади таъмини ба як шакл даровардани маълумотҳо, ки дар системаи Ҳукумати электронӣ ба шакли ҳуҷҷатҳои электронӣ гардиш менамоянд, қоидаҳои ягонаи танзим ва ба навъҳо ҷудо кардани маълумотҳо кор карда баромада мешаванд. Пуррагӣ ва ҳифозати маълумотҳои додашуда, аз ҳисоби ба бойгонии марказонидашуда гузошта шудани онҳо, инчунин истифодаи таҷҳизоти захиравӣ таъмин карда мешавад. Системаҳои якҷояшудаи иттилоотии мақомоти давлатӣ, ҳам ба тозагӣ таҳиягардида ва ҳам то ба ҳол мавҷуд буда бояд интерфейси якҷояшавиро доро бошанд ва ё он интерфейс ба онҳо ҳамроҳ карда шавад, ки бо истифода аз механизмҳои стандартии мубодилаи маълумот дар шакли коммуникативӣ сохта мешавад. Ҳамзамон, амалӣ гардидани системаи иттилоотию технологияи равзана (шлюз)-и ҳукумати сурат мегирад, ки он якҷояшавӣ ва ҳамкориҳои мутақобилаи системаҳои иттилоотии мақомоти давлатиро таъмин менамояд. Бо омода гаштани ҳадамоти электронии мақомоти давлатӣ, мунтазам ба кор даровардани онҳо аз тариқи портали Ҳукумати электронӣ сурат мегирад.

18) Татбиқи вазифаҳои ҳаммонанд кардан ва саҳеҳгардонии (аутентификатсия) истифодабарандагони хизматрасониҳои электронӣ яке аз самтҳои асосии ташаккули инфрасохтори Ҳукумати электронӣ ба ҳисоб меравад. Дар ин замина, чорабиниҳои қаблан оҷозгардида дар мавриди таъсиси захираҳои давлатии маълумот ба мисли "шахсони воқеӣ" ва "шахсони ҳуқуқӣ", ки вазифаи асосии онҳо ба миён овардан ва додани рақамҳои шохисгардонӣ ба шахсони воқеӣ, рақамҳои тижоратӣ - ҳаммонандкунӣ ба шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ аст, ба итмом мерасанд. Ба мақсади якҷоя намудани майдони (фазои) сурочавии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъмини имконоти коркарди мошинии сурочаҳо "Феҳристи сурочавӣ"-и ягона бо додани рақами ҳаммонандкунӣ ба ҳар як суроча таъсис дода мешавад.

19) Амалӣ намудани системаҳои мазкур ба мақсади содда гардонидани чараёни бақайдгирии субъектҳо, сурочавӣ будани хизматҳои электронии расонандашаванда, ҳамоҳангсозии чорабиниҳои оид ба таъсис ва рушди системаҳои иттилоотӣ, тақомул додани ҳамкориҳои мутақобил байни системаҳои иттилоотии байниидоравӣ, дар асоси истифодаи рақамҳои ягонаи ҳаммонандкунӣ сурат мегирад. Дар робита ба ин, тағйироти марбута ба асоси меъёри ҳуқуқӣ дар соҳаи истифодаи рақамҳои ҳаммонандкунӣ (тижоратӣ-ҳаммонандкунӣ)- и ашхоси воқеӣ ва ҳуқуқӣ ва иттилооти сурочавӣ ворид карда мешавад.

Таъсиси механизми ҳаммонандкунии истифодабарандагони хизматҳои электронӣ аз ҳисоби ворид соختани инфрасохтори калидҳои кушода (боз), ки имкон медиҳад то тавассути силсилаи муносибатҳои боэътимод, ҳангоми мубодилаи иттилоотӣ, ки механизми имзои рақамии электронӣ истифода мегардад, таъмин карда мешавад.

Инфрасохтори калидҳои кушода (боз) дар заминаи истифодаи шаҳодатномаҳои бақайдгирие асос меёбад, ки калидҳои пӯшидаи

инфиродин истифодабарандагонро бо калидҳои кушодаи (бози) онҳо мепайвандад. Барои татбиқи инфрасохтори калидҳои кушода (боз) дар назар аст, то маркази махсуси тасдиқкунандаи имзои рақамии электронии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шавад. Дар ин маврид, ҳамчун воситаи бозътимод барои дарёфт, нигоҳдорӣ ва истифодаи маълумотҳои ҳаммонандкунӣ ва калидҳои имзоҳои рақамии электронӣ, истифодаи смарта - технологияҳо ба нақша гирифта шудааст.

Бо дарназардошти он ки имзои электронии рақамӣ дар натиҷаи дигаргунсозии криптографии иттилоот созон дода мешавад, мақомоти ваколатдор дар соҳаи сертификаткунонии воситаҳои криптографии хифзи иттилоот ва пешбурди ин соҳа муайян карда мешавад.

Таъсиси системаи миллии шохисгардонӣ имкон медиҳад, то дастрасии ийозат дода шуда ба системаҳои иттилоотӣ ва захираҳои мақомоти давлатӣ таъмин карда шавад.

Пар. 4.3. Таъсис ва рушди системаҳои байниидоравӣ ва якхелаи идоравӣ, аз он ҷумла системаи муҳофизатшудаи байниидоравии гардиши электронии ҳуччатҳо

20) Бо мақсади якхела намудан ва ҳамроҳ кардани захираҳо ва системаҳои иттилоотии мақомоти давлатӣ, лоиҳаҳои байниидоравӣ ва системаҳои иттилоотии якхелаи идоравӣ, аз ҷумла бо истифодаи алоқаҳои нурию нахӣ ва ҳам алоқаи электронии дигар, амалӣ карда мешаванд. Ба ин системаҳо дохил мешаванд: ҳуччатгузории электронии муассисавӣ ва байнимуассисавӣ, бойгоникунии ҳуччатҳо, системаи иттилоотии фаъолияти маъмурию идоравӣ, захираи маълумотҳои иттилоотию ҳуқуқӣ, феҳристи автоматикунонидашудаи хизматчиёни давлатӣ, феҳристи андозсупорандагон ва объектҳои, ки мавриди андозбандӣ қарор мегиранд, интернет портали ҳукумати.

Қорҳо оид ба автоматикунонии равандҳои технологияи ҳуччатгузорӣ (гардиши ҳуччатҳо) дар мақомоти давлатӣ, инчунин омода кардан ва ворид намудани ҳуччатҳо ба система, бақайдгирӣ, тақсимот ва ирсол таҳрир ва тағйирдиҳӣ, нигоҳдории фаврӣ ва бойгоникунӣ, ҷустуҷӯ ва азназаргузаронӣ, гирифтани ва таҷдиди ҳуччатҳо, назорати иҷрои онҳо, маҳдуд намудани дастрасӣ, гирифтани маълумот аз ҳуччатҳо ва таҳлили он идома дода мешавад.

Ҳамкориҳои мутақобилаи шаҳрвандон ва муассисаҳо бо мақомоти давлатӣ, ҳамчунин дар сатҳи мақомоти иҷроияи маҳаллӣ амалӣ карда мешаванд. Дар ҷараёни иттилоотонӣ гузариш аз ҳуччатгузории қоғазӣ ба ҳуччатгузорӣ дар шакли электронӣ имкон хоҳад дошт.

21) Системаҳои иттилоотии мақомоти иҷроияи маҳаллӣ бояд иттилооти фаврӣ дар робита ба масъалаҳои фаъолияти ҳаётии минтақа, харидорӣҳои давлатӣ пешниҳод намуда, нақши "қабулгоҳи виртуали"-ро барои баррасӣ ва назорати муроҷиатҳои шаҳрвандон

амалӣ намуда, дастрасиро ба шаклҳои электрони ҳуҷҷатҳо ва ғайраҳо таъмин намоянд.

Зарур аст, то дар минтақаҳо барномаҳо оид ба иттилоотӣ, ки ба талаботи сохтори ягонаи Ҳукумати электронӣ мутобиқ буда, ба мақомоти ваколатдор дар соҳаи иттилоот ва алоқа мувофиқа карда шудаанд, кор карда баромада шаванд.

Ба мақсади амалӣ намудани сиёсати ягонаи минтақавии Ҳукумати электронӣ бо роҳи муттаҳид намудани захираҳои молиявии мақомоти иҷроияи маҳаллӣ як силсила қарорҳои лоиҳавии намунавӣ кор карда баромада мешавад.

Ҳамкориҳои мутақобилаи электрони шахрвандон ва муассисаҳо бо органҳои иҷроияи маҳаллӣ дар шароити амалӣ намудани фазои ягонаи нақлиётӣ (транспортӣ) аз тариқи портали ягона ва равшанаи тадохули (шлюзи) Ҳукумати электронӣ сурат мегирад. Дар чунин ҳолат вазифаи мақомоти иҷроияи маҳаллӣ, аз пешниҳоди хизматҳои электронӣ дар заминаи ташаккул ва рушди захираҳо ва системаҳои иттилоотии худӣ иборат аст.

Хизматрасонии электронӣ аз ҷониби мақомоти иҷроияи маҳаллӣ ба сатҳи рушди системаи иттилоотии муассисавӣ алоқаманд аст, бинобар ин, речаи ҳамкориҳои мутақобилаи системаҳои иттилоотии мақомоти иҷроияи маҳаллӣ бо системаҳои иттилоотии муассисаҳо кор карда баромада мешавад.

22) Бо мақсади баланд бардоштани самаранокии идоракунии давлатӣ корҳо оид ба таъсис ва ворид намудани системаи технологияи муҳофизатшавандаи ҳуҷҷатгузориҳои электрони байниидоравӣ, ки мубодилаи ғаврии иттилоотӣ ва ҳуҷҷатгузориҳо байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти ҳокимияти иҷроия ва дигар муассисаҳо таъмин менамояд, талаб карда ба итмом расонида шаванд.

Дар айни ҳол ба эътимоднокии ва комил будани иттилооти интиқолдодашаванда кафолат дода мешавад.

Системаи ҳуҷҷатгузориҳои электрони байнимуассисавӣ, барои амалӣ намудани мубодилаи муҳофизатшудаи иттилооияҳои электронӣ, бо ишораи маҳдудкунандаи "Барои истифодаи хизматӣ" таъсис дода мешавад.

Пар. 4.4. Рушди системаи таъмини дастрасии шахрвандон ба иттилоот

23) Ба хоҳири таъмини дастрасии шахрвандон ба иттилоот оид ба фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва хизматҳои давлатие, ки аз ҷониби онҳо пешниҳод карда мешавад, дар назар аст, то марказҳои дастрасии ҷамъиятӣ дар заминаи шуъбаҳои алоқа, китобхонаҳо ва дигар ҷойҳои ҷамъиятии ба ин мақсад мувофиқ, таъсис дода шаванд.

Марказҳои дастрасии ҷамъиятӣ ба иттилоот оид ба фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва хизматҳои давлатие, ки аз ҷониби онҳо расонида мешаванд, метавонанд ҷойҳои кории автоматикунонидашуда

ва ё терминалҳои иттилоотии ба шабакаи Интернет пайвастшударо дошта бошанд.

24) Ба мақсади васеъ гардонидани имконоти дастрасии шаҳрвандон ба иттилоот оид ба фаъолияти мақомоти давлатӣ дар заминаи истифодаи технологияҳои муосири иттилоотӣ- коммуникатсионӣ, зарур аст шароитҳо барои масъалаҳои зерин омода карда шаванд:

- рушди Интернет дар маҳалҳо, баланд бардоштани имконоти дастрасӣ ба он;

- таъсиси ҳатмии саҳифа (сайт)-ҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамаи вазоратҳо ва муассисаҳои кишвар дар Интернет, ки дар оянда дар портали ягонаи иттилоотӣ-маълумотии Ҳукумат мутаххид карда мешаванд;

- рушди саҳифаҳои идоравии Интернет (сайтҳо), ки ба таври мукамал ва дар сари вақт ҷо ба ҷо намудани иттилооти марбутаро дар онҳо таъмин менамояд:

- таъсиси шабакаҳои компютери дохилии вазоратҳо ва муассисот ва дар оянда муттаҳид намудани онҳо дар шабакаи ягона, ба мақсади давра ба давра ворид намудани ҳуҷҷатгузориҳои электронии (беқоғаз) байниидоравӣ;

- ташаккули инфрасохтори дастрасии ҷамъиятӣ ба иттилооте, ки дар шабакаи Интернет дар бораи фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва хизматҳои давлатие, ки ба шаҳрвандон ва ташкилотҳо расонида мешавад, ҷо ба ҷо мегардад;

- таъсиси системаи ягонаи ҷонибдорӣ иттилоотӣ-маълумотии шаҳрвандон оид ба масъалаҳои пешниҳоди хизматҳои давлатӣ ва ҳамкориҳои мутақобилаи шаҳрвандон бо мақомоти давлатӣ;

25) Ба мақсади ҷонибдорӣ ҳаматарафаи маълумотии шаҳрвандон оид ба ҳамкориҳои мутақобила бо мақомоти ҳокимияти давлатӣ системаи ягонаи иттилоотӣ-хидматӣ таъсис дода мешавад.

Пар. 4.5. Рушди портал ва равзанаҳои (шлюзҳои) тадохули Ҳукумати электронӣ

26) Тавассути портал ва равзанаҳои (шлюзҳои) тадохули Ҳукумати электронӣ пардохтҳои электронӣ, дастгирии Интернетии мобилӣ ва ҷонибдорӣ стандартҳои нави порталӣ барои муоширати мустақим ва кушодаи шаҳрвандон бо мақомоти давлатӣ, ҳадамоти гуногуни иҷтимоӣ, кумитаҳо, муассисаҳо таъмин карда мешавад.

27) Тибқи стратегияи ислоҳоти маъмурх, таъсис ва рушди Интернет-порталӣ мақомоти давлатӣ барои ҳалли масъалаҳои асосии зерин равона карда мешаванд:

- пешниҳоди имконоти техникӣ барои ҳамкориҳои мутақобилаи уфуқии вазоратҳо ва муассисаҳо;

- таъсиси маҳзани ягонаи донишҳо (маълумот);

- пешниҳоди заминаи техникӣ барои ҷобачогузориҳои хизматҳои давлатӣ барои аҳоли ва хизматҳо барои мақомоти давлатӣ ва

хизматчиёни давлатӣ, ки аз ҷониби системаҳои муассисавӣ пешниҳод карда мешаванд.

28). Феҳристи (речаи) техникий амалӣ намудани хизматҳои транзаксионии Ҳукумати электронӣ тартиб дода шуда, тасдиқ мегардад ва ҳамзамон муқаррароти меъёрӣ - техникий равшанаи пардохти Ҳукумати электронӣ таъсис дода мешавад. Равшанаи пардохт, ҳамчун яке аз қисмҳои асосии Ҳукумати электронӣ таъсис дода шуда. ба кор дароварда мешавад.

Пар. 4.6. Таъсис ва рушди хизматҳои электронии мақомоти давлатӣ

29) Иттилоотонии фаъолияти мақомоти давлатӣ бо назардошти талаботи Ҳукумати электронӣ, интиқол ё худ гузариширо аз самти зарурият ба эҳтиёботи дохилидоравӣ ба самти эҳтиётот ва вазифаҳои шахрвандон ва ташкилотҳо дар назар дорад.

Таъсис додан ва амалӣ намудани хизматҳои электронии мақомоти давлатӣ дар ҷаҳорҷӯбаи эҷод ва рушди системаҳои иттилоотии идоравӣ сурат мегирад. Ташаккули хизматҳои электронии мақомоти давлатӣ дар заминаи таҳлили вазифавии речаҳои (феҳристи) расонидани хизматҳои давлатӣ ва иҷро намудани ҷараёнҳои маъмурӣ амалӣ карда мешаванд. Аз рӯи натиҷаҳои таҳлилҳои анҷомдодашуда, дар назар аст, то пешниҳодҳо оид ба азнавсозии системаи идораи давлатӣ ва амалӣ намудани равшанҳои маъмурӣ кор карда баромада шаванд.

30) Пешниҳоди хизматҳои электронӣ аз ҷониби мақомоти давлатӣ ворид намудани тағйиротро дар системаҳои иттилоотии муассисавии мавҷуда ва ё кор карда баромадани системаҳои иттилоотии навро бо назардошти стандартҳои ҳамкориҳои мутақобилаи онҳо барои ҳамроҳ (ворид) шудан ба портали Ҳукумати электронӣ, дар назар дорад.

Дар заминаи ситемаи иттилоотии муассисавӣ, хизматҳои электронӣ, бар иловаи хизматҳои иттилоотӣ ва интерактивӣ расонида мешавад. Тибқи соҳаҳои асосии ҳаётии фаъолияти шахрвандон ва фаъолияти ташкилотҳо, феҳристи хизматҳои асосии электронӣ тартиб дода мешавад.

31) Дартаъмини ҳалли масъалаҳои идораи захираҳои мақомоти давлатӣ, ворид намудани принципҳои идораи муштараки захираҳо, ворид кардани таҷрибаҳои беҳтарини ҷаҳонӣ ва стандартҳои байналмилалии идоракунӣ муносибати (комплексӣ) ҳамаҷониба ва системавӣ зарур аст. Муносибати ҳамаҷониба ва системавӣ оид ба автоматикунонии идоракунӣ захираҳо, аз интиҳоби сохтори марказонидашудаи автоматикунонӣ дар маҷмӯъ барои ҳамаи мақомоти давлатӣ, равшанҳои тиҷоратӣ (корӣ) иборат буда, тавассути таҳлиси, таҳлилҳо, яқҷоякуниҳо ва стандартикунонии маълумотҳои равшанҳои тиҷоратӣ (корӣ) сурат мегирад.

Муносибати системавӣ оид ба автоматикунонии хизматҳои давлатӣ ба мисли - таъсис ва рушди хизматҳои электронӣ (пешниҳоди аризаҳо ва дархостҳо, гирифтани маълумотномаҳо, иттилоияҳо, иҷозатномаҳо) амалӣ карда мешавад, ки онҳо аз шаклҳои афзалиятноки хизматҳои

давлатӣ барои шахрвандон ва тичорат ба ҳисоб мераванд. Онҳо, аз рӯи вақту пайт, бо ҳуччатҳо (санадҳо)-и қабул карда мешудаи марбутаи меъёрию ҳуқуқӣ алоқаманд ва ҳамроҳ хоҳанд шуд.

5. Амнияти иттилоотӣ

32) Ворид намудани системаи иттилоотии Ҳукумати электронӣ ва таъмини амнияти иттилоотии ин система як силсила мушкилоти тадорукотӣ, иқтисодӣ, қонунгузорӣ, ҳуқуқӣ, технологӣ ва кадриро доро мебошад, ки ҳаллу фасли онҳо бояд ба муносибати системавӣ ва ҳамачониба асос ёбад.

Дар айни замон яке аз вазифаҳои асосӣ, амалӣ намудани қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иттилоотонӣ", "Дар бораи ҳуччати электронӣ", "Дар бораи иттилоот", "Дар бораи ҳифзи иттилоот", "Дар бораи сирри давлатӣ" ва "Дар бораи имзои электронии рақамӣ" ба шумор меравад.

Барои таъмини амнияти иттилоотӣ барномаи кори Ҳукумати электронӣ ҷорӣ карда шуда, баҳри таъмини амнияти заминаи ахбори (маълумоти) умумӣ, дар ҳар як сатри барнома мафҳуми он нишон дода мешавад.

6. Такмилдиҳии таъминоти кадрӣ ташаққули Ҳукумати электронӣ

33) Ба мақсади таъмини сатҳи мутолибашавандаи (зарурии) ихтисосии хизматчиёни давлатӣ дар соҳаи технологияҳои иттилоотӣ, таъсиси системаи марказонидашудаи миллии омода намудан ва такмилдиҳии кадрҳо зарур аст.

Таркиби ин ситема аз қисмҳои зерин иборат аст:

- муайян намудани талаботҳои ихтисосӣ оид ба категорияҳои гуногуни хизматчиёни давлатӣ дар соҳаи истифодаи ТИК;

- арзёбии малакаҳои ихтисосии кормандони мақомоти давлатӣ дар соҳаи татбиқи ТИК;

- марказ ва ё системаи марказҳо оид ба омода кардан ва баланд бардоштани сатҳи ихтисосии хизматчиёни давлатӣ дар соҳаи ТИК;

- муайян намудани сатҳи дониши хизматчиёни давлатӣ дар қисмати системаҳои барномавӣ ва кор бо барномаҳои компютерӣ;

- барномаҳои таълимӣ дар соҳаи ТИК барои категорияҳои гуногуни хизматчиёни давлатӣ.

7. Ташкил кардан ва ҳамоханг сохтани тadbирҳо чиҳати татбиқи Концепсия

34) Қабл аз ҳама бояд эътироф намуд, ки таъсиси Ҳукумати электронӣ дар кишвар яке аз вазифаҳои муҳими давлатӣ ба ҳисоб меравад.

Бо мақсади амалӣ намудани концепсия, дар назар гирифта мешавад, то барномаи марбутаи сесолаи рушди Ҳукумати электронӣ дар кишвар бо муайян намудани вазифаҳои гузошташуда, бархурдҳо оид ба ҳаллу

фасли онҳо, натиҷаҳое, ки аз амалӣ шудани онҳо интизор меравад, арзёбии арзиши чорабиниҳо (тадбирҳо), манбаъҳои захираҳо барои амалӣ намудани онҳо, ийрокунандагон ва мӯҳлатҳои иҷро кор карда баромада шаванд.

8. Маблағгузори ҷараёни амалӣ шудани Консепсия

35) Маблағгузори ҷараёни амалӣ гардидани консепсия аз ҳисоби маблағҳои умумии системаи вазоратҳо, идораҳо, муассисаҳо барои соли навбатии молиявӣ, манбаъҳои ғайрибучетӣ, инчунин қарзҳо ва грантҳо сурат мегирад.

36) Таъсис, рушд ва таъмини фаъолияти системаҳои иттилоотии муассисавӣ ва минтақавӣ ба асоси қарорҳои яхелаи лоиҳавӣ, аз ҳисоби маблағҳое, ки барои таъмини мақомоти марбутатаи ҳокимияти давлатӣ дар ҷаҳорҷӯбаи барномаҳои иттилоотонии муассисавӣ, инчунин барномаҳои иттилоотонии субъектҳои алоҳидаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назар гирифта шудаанд, амалӣ карда мешаванд.

37) Дар ҷаҳорҷӯбаи ислоҳоти маъмурӣ, амалӣ гардидани лоиҳаҳои пилотӣ (таҷрибавӣ) бо иштироки доираи васеи мақомоти минтақавии ҳокимияти давлатӣ ҷонибдорӣ (дастгирӣ) карда мешавад.

Барои самаранок идора кардани захираҳои мавҷуда ва ба ҳадафҳои консепсияи мазкур расидан, зарур аст, то самаранокӣ ва ҳамроҳии кӯмакҳои эҳдокунандагон (донорҳо) ҷиҳати амалӣ намудани тадбирҳои дар назар гирифташуда боло бурда шавад.

9. Марҳалаҳои татбиқи Консепсия

38) Дар назар гирифта шудааст, то татбиқи консепсияи ташаккули Ҳукумати электронӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар се давра амалӣ карда шавад:

а) Дар давраи аввал (солҳои 2012-2013)

- шабакаи ягонаи технологияҳои иттилоотӣ, ки 48 вазорат ва муассисаи Ҷумҳурии Тоҷикистонро мутаҳид намуда, қисмати калидии (асосии) Ҳукумати электронии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад, ба кор андохта мешавад; дар ҷаҳорҷӯбаи шабакаи мазкур феҳристи автоматикунонидашудаи хизматчиёни давлатӣ, ки маркази он дар

Раёсати хизмати давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир карда шудааст, рушд дода шуда, такмил карда мешавад.

- аз он ҷумла, дар ҷаҳорҷӯбаи шабакаи мазкур иттилоот оид ба маҳзани маълумоти ҳуқуқии "Адлия" ҷо ба ҷо гардида, ба он дастрасии васеъ таъмин карда мешавад;

б) Ҳамчунин ҳамаи мақомоти ҳокимияти давлатӣ:

- шабакаҳои маҳаллии компютерӣ ва барномаҳои иттилоотонии соҳавӣ ва муассисавиро оид ба татбиқи ТИК дар соҳаи фаъолияти худ, инчунин сайтҳои (саҳифаҳои) хешро дар Интернет таъсис медиҳанд;

- фазои муштаракӣ иттилоотиро, ки ҳузури (иштироки) ҳамаи сохторҳо ва минтақаҳо бо ҳамкории мутақобилаи электронии онҳо таъмин менамояд, ба миён меоваранд;

- кор карда баромадани лоиҳаи таъсиси даргоҳи (портали) Ҳукумати таъмин менамоянд;

- ба таври васеъ ва самаранок шабакаи мавҷудаи технологияҳои иттилоотиро байни мақомоти идоракунии давлатӣ истифода менамоянд;

- тадбирҳо оид ба таъмини дастрасӣ ба хизматҳои электронӣ амалӣ менамоянд.

39) Дар давраи мазкур, ҳамзамон зарур аст, то қарорҳои технологияи идоравии намунавӣ оид ба дастгирӣ кардани пешниҳоди хизматҳои давлатӣ ва таъмини дастрасӣ доштан ба иттилоот дар бораи фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар заминаи ТИК кор карда баромада шавад. Инчунин, дар назар гирифта мешавад, то лоиҳасозӣ ва таъсиси қисматҳои амалкунандаи байниидоравии Ҳукумати электронӣ ба итмом расонида шаванд, ки онҳо аз масоили зерин иборатанд:

- системаи ягонаи ҷонибдорӣ (дастгирии) иттилоотӣ-маълумоти шаҳрвандон, инфрасохтори ҳамкории мутақобилаи байниидоравии электронӣ, бо системаи муҳофизатшавандаи ҳуччатгузори (гардиши ҳуччатҳои) электронии байниидоравӣ.

40) Дар давраи дуум (солҳои 2013-2015) - дар амал татбиқ намудани фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ аз тариқи қарорҳои технологияи байниидоравӣ сурат мегирад, ки он иборат аст аз:

- такмил додани шароитҳои ҳуқуқӣ, тадорукотӣ ва техникаи таъсиси Ҳукумати электронӣ;

- ташаккул додани механизмҳои робитаи (музокираи) дучониба ва бисёрҷониба ба мақсади ворид намудани ҳуччатгузори ягонаи электронӣ; - васеъ намудани захираҳои иттилоотии идоравӣ ва байниидоравӣ;

- аз байн бурдани нобаробарии рақамӣ дар қаламрави ҷумҳурӣ;

- таъсиси системаҳои байниидоравии Ҳукумати электронӣ дар сохтори мақомоти ҳокимияти иҷроия.

41) Давраи сеюм (солҳои 2015-2020)-и рушди Ҳукумати электронӣ, автоматикунони раванди пешниҳоди хизматҳои давлатиро ба аҳоли ва муассисаҳо, инчунин гирифтани хизматҳо аз муассисаҳо барои ниёзмандҳои (заруриятҳои) давлатӣ дар назар дорад. Ҳамзамон, рушди хизматҳои Ҳукумати электронӣ ба мисли портали ҳукуматӣ ва равзанаи тадохули (шлюзи) Ҳукумати электронӣ (системаи иттилоотӣ, ки барои интегратсияи (хамроҳшавии) системаҳои иттилоотӣ дар ҷаҳорҷубаи амалӣ гардидани хизматҳои электронӣ муайян гардидаанд), дар назар гирифта шудаанд.

42) Равзанаи (шлюзи) пардохт ҷиҳати ҳамкории мутақобила бо системаи бонкӣ, инчунин:

- таъсиси системаи миллии ҳаммонандкунӣ (системаи ягонаи компютеркунонидашудаи шинохт ва эътирофи ин ё он объект ва ё субъект);

- татбиқи хизматҳои транзаксионӣ (муомилотӣ) (фаъолият ба асоси мувофиқаи ҷонибҳо ва амалӣ намудани пардохтҳо ва ё амалҳои дигар бо истифодаи имзои электронии рақамӣ);

- татбиқи лоиҳаҳо оид ба тибби телевизионӣ, таҳсилоти (таълимӣ) масофавӣ (фосилавӣ) ва тадбирҳои дигар.

43) Баланд бардоштани сатҳи маърифат дар соҳаи технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ муҳимтарин вазифаи ҳамаи се давраи таъсиси Ҳукумати электронӣ ба шумор меравад.

10. Истилоҳоти истифодашуда

Дастуроти маъмурӣ - тавзеҳоти расмикунонидашудаи вазифаҳои истисноии мақомоти ҳ ҳокимият, ҳуқуқ, инчунин шаклҳои ташкили ҳамкорӣ бо дигар мақомоти ҳокимият дар ҷараёни таҳия, тайёркунии марҳилаи мувофиқақунонҳо ва тасдиқи қарорҳо, аз ҷумла доираи ваколат ва масъулият, тибқи қонунгузорӣ нисбати мӯҳлат, сифат, хусусияти иҷрои вазифаҳои муқарраршуда ва намудҳои алоҳидаи қор дар доираи ҳамин вазифа. Дастуроти маъмурӣ метавонад пешниҳоди хизматгузориҳоро ба шаҳрвандону ташкилотҳо танзим намояд.

Низоми геоиштилоотӣ - низомии воситаҳои дастгоҳию барномавӣ ва расмиёти алгоритмӣ, ки барои ҷонибдорӣ рақамӣ, пуррақунонӣ, идорақунонӣ, қор қардан, таҳлил, моделикунонии математикию картографӣ ва тасвири ҷаҳаҳои симои ҷуғрофии маълумот (нисбатдиҳии масоҳатӣ) таҳия шудаанд; Хизматрасонии давлатӣ - хизматрасонии муқарраргардидаи меъёрие, ки аз ҷониби мақомотҳои давлатӣ ба шаҳрвандон ва муассисаҳо бо мақсади анҷом додани қоргузории маъмурӣ тибқи қонунҳои ҷорӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мегардад;

Меъморӣи ягонаи давлатӣ - ҷузъи маҷмӯи идорақунонии давлатие, ки дар асоси ТИК ва тавсифоти фаъолияти ҳокимияти давлатӣ аз мавқеи мафҳумоти мантиқӣ (аз қабилӣ ҷараёни амали якҷояи ҷараёни тижоратӣ, тижорат- қоидаҳо, иштилооти зарур, сохтор ва ҷараёни иштилоот мавқеи ҷойҳои қори хизматчиёни давлатӣ) ва мавқеи мафҳумҳои техникӣ (аз қабилӣ воситаҳои дастгоҳ, таъминоти барномавӣ, маълумоти коммуникатсияҳо, ҳифозату амният, стандартҳои истифодашаванда) тартиб дода шудааст. Бо ифодаи дигар, сохтори усулҳои роҳбарикунанда (барномаҳо, қоидаҳо, қолабҳо, интерфейсҳо ва стандартҳо) мебошад;

Мониторинг - низоми мушоҳидаҳои доимӣ, санҷиш, пешгӯии тағйирёбии ягон объект; Захираҳои муттаҳиди иштилоотии давлатӣ - захираҳои иштилоотии давлатӣ, ки дар асоси базаҳои стандарти ягона, методикаи ҷамъоварӣ, қорқард ва истифодабарии иштилооти интегратсияшуда, дастрасии дастаҷамъиро ба маълумоти идорот ва ташкилотҳои гуногун таъмин менамояд;

Портал - саҳифае мебошад, ки ҳамчун иттиҳоди бонизоми бисёрдараҷаи захираҳо ва хизматгузориҳои гуногун ташкил шудааст;

Тахвилкунандагони хизматрасониҳои электронии мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳое, ки хизматрасониҳоро тавассути ТИК таъмин мекунад;

Истифодабарандагони хизматрасонии электронӣ - шаҳрвандон, мақомоти давлатӣ, ташкилотҳо;

Смарт-карта (корт) - корти дорои микропротсессоре, ки амалиёти молиявии зеринро анҷом медиҳад: қарздиҳӣ (афзуншавӣ), қарздор кардан, (аз карт баровардани маблағ) ва хондани тароз. Сатҳи баланди химояи маблаҷро таъмин менамояд;

Хизматрасонҳ - натиҷаи фаъолиятҳои воқеъ ва ҳуқуқии хизматгузори ҷиҳати қонеъ гардонидани дархости истифодабаранда;

Дараҷаи сифати хизматҳо (стандартҳои хизматрасонҳ) - бо маҷмӯи аломатҳои амалиёти иҷрошуда тавассути мӯҳлат, захираҳои сарфшуда, теъдоди истеъмолкунандагони хизматрасонидашуда, яъне тавассути нишондиҳандаҳои шумораӣ мушаххас гардида, бо меъёр муайян карда мешаванд;

Нобаробарии рақамӣ (тафовути рақамӣ) шаҳрвандон дар истифодабарии технологияҳои иттилоотӣ телекоммуникатсионӣ, бо тафовути иҷтимоӣ иқтисодӣ ва ҷойгиршавии ҷуғрофӣ фарқ мекунад;

Дастуроти маъмурии Электронӣ - сабти дастуроти маъмурий ба шакли электронӣ, ки ниғадории маълумот, иҷрои дархостҳоро ба бойгонии иттилоот, назорати муаддаби маълумоти дар ҳуҷҷат маҳфуз, тафтиши муносибатҳои дохилии ҳуҷҷат ва ҷорикунии стандартҳои ягонаи сохтори ҳуҷҷатро таъмин менамояд;

Ҷузъи Ҳукумати электронӣ - лоиҳаи ТИК, ки автоматикунони пурра ё алоҳидаи фаъолияти муайяни (сегменти фаъолияти) мақомоти идораи давлатиро барои пешкаш намудани хизматрасонии давлатӣ ва (ё) мусоидати раванди қабули қарорҳои идоракунӣ таъмин мекунад;

Низоми электронии пардохтҳо-ҷамъкунии (аккумулятсия) маблаҷҳои пулӣ ва низоми автоматикии ҳисоббаробаркунӣ ва назорати гардиши онҳо;

Ҳолати муомилот (Режими транзаксионӣ) гузаронидани ҳисобот ва дигар амалҳо бо истифода аз имзои электронии рақамӣ.

Смарт-корт - корти пластикии дорои микропротсессор, ки барои нигоҳдорӣ ва коркарди маълумот, мушаххаскунии дорандааш (соҳибаш) зарур буда, барои гузаронидани амалиётҳои гуногун, аз он ҷумла молиявӣ, пешбинӣ шудааст.

